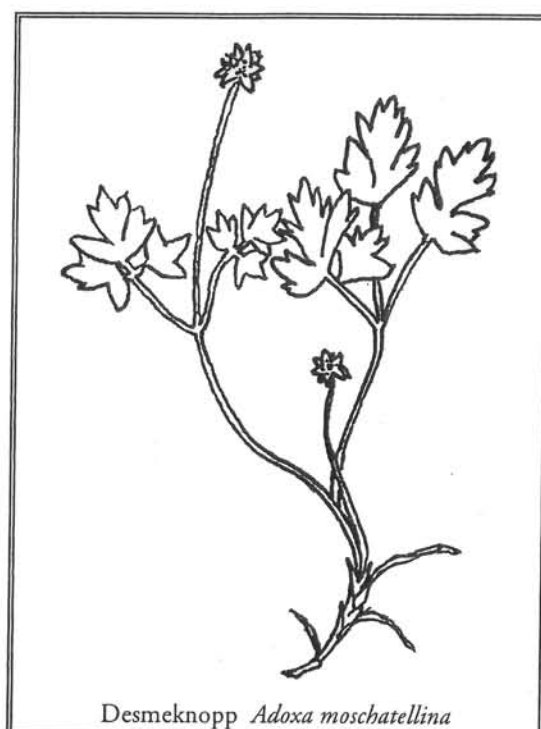

Desmeknopp *Adoxa moschatellina*

Hjälmarsberg

- Örebro kommun -

Botanisk inventering

Lars Löfgren
Karl Gustaf Nilsson
Jan Wilhelmson

Länsstyrelsen
Örebro län

Naturvård
Publikation nr 1999:36

FÖRORD

Denna inventering syftar till att dokumentera de botaniska värdena i ett område med naturvårdsintressanta ädellövbestånd. Till ädellövbestånd finns ett stort antal sällsynta och hotade växtarter knutna. De lever dels på marken, knutna till mulljordstyper eller bundna till nedbrytningsstadier av olika slag eller lever i symbios med trädens rötter. Många arter är också knutna till förekomsten av gamla träd. Olika trädslag har olika barkkemiska egenskaper och genom mer eller mindre skuggiga eller solbelysta växtplatser erbjuder de växtbetingelser för arter med skilda miljökrav.

Närkeslätten har i flera tusen år, allt sedan värmetiden, haft kontinuitet i förekomst av ekdominerade ädellövbestånd och genom denna kontinuitet uppvisar området en mycket rik biologisk mångfald knuten till dessa bestånd.

Genom internationella överenskommelser har Sverige åtagit sig att skydda landets biologiska mångfald. Skyddet av ädellövbestånd med gamla träd står i fokus och har givits prioritet i nationella direktiv för det regionala naturvårdsarbetet.

Inventeringen har utförts under åren 1997 till 1999, på uppdrag av länsstyrelsen. Ansvariga för det botaniska innehållet är Lars Löfgren (kärleväxter), K G Nilsson (svampar) och Jan Wilhelmson (lavar).

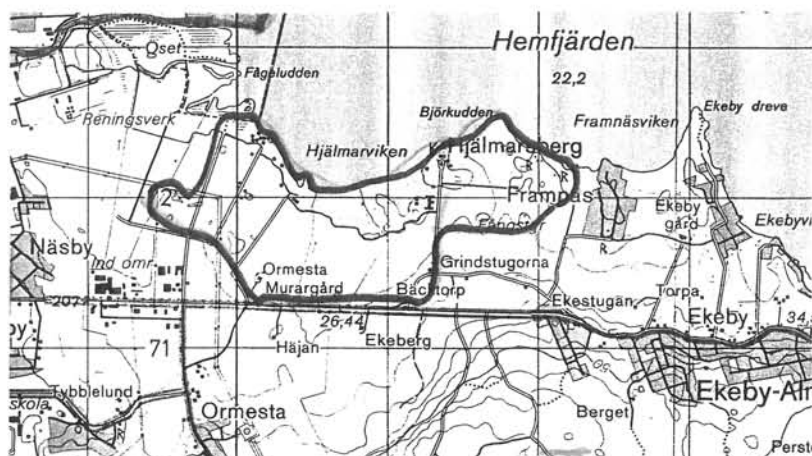
Åsikter och rekommendationer som framförs i inventeringsrapporten är författarnas personliga och kan ej framföras som bevis på länsstyrelsens ställningstagande.

Sture Marklund

Innehåll

Inledning	1
Uppdraget	1
Bagrund, syfte	1
Om inventeringen, medarbetare	1
Namnbruk	1
 Natur- och kulturhistoria	 2
Berggrund, jordarter, vatten	2
Tidigare inventeringar	2
Ekens regionala kulturhistoria	2
 Hotade naturtyper och arter	 4
Inom området funna rödlist-, naturvärde- och signalarter	4
 Naturvårdsönskemål	 6
 Områdesbeskrivning	 7
 Artförteckning	 12
Kärlväxter	12
Mossor	13
Lavar	13
Svampar	13
Djur	13
 Ekträdförteckning	 14
 Källor och litteratur	 21
 Bilaga 1:	
Förteckning över svampar...	

Karta 1. Undersökningsområdets läge.
Bakgrund: Topografiska kartan 10F Örebro SV

Inledning

Uppdraget

Undersökningen har gjorts på uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro län, Naturvård genom dess avdelningschef Per Olov Führ.

Bakgrund, syfte

Undersökningens syfte har varit att precisera förekomsten av bestånd med äldre ädellövträd, främst ek, och därtill knutna kryptogamer. Ett viktigt inslag i arbetet har varit att fastställa ekträdens status.

Om inventeringen, medarbetare

Undersökningsområdet är beläget 5 km O Örebro centrum, Almby socken, Örebro kommun, Örebro län (Närke) (RN 65720 14710, karta 1).

Fältningsarbetet genomfördes 1997-1999. Vid fältarbete och artbestämning har LL biståtts av Jan Wilhelmsson, Nyckelby (lavar), och Karl Gustaf Nilsson, Åsbro (svampar). Dessa medarbetare har inte kunnat ges tillräckliga resurser för en fullständig inventering, varför de inte heller är ansvariga för ev. brister i undersökningen.

Alla uppgiftslämnare tackas hjärtligt för sin medverkan!

Namnbruk

För växterna anges svenska och vetenskapliga namn främst efter följande källor:

Kärlväxter – Karlsson 1998

Mossor – Hallingbäck 1996

Lavar – Hallingbäck 1995

Svampar – Hallingbäck & Aronsson 1998

Natur- och kulturhistoria

Berggrund, jordarter, vatten

Områdets berggrund utgörs av underkambrisk sandsten i en östlig utpost från dennas förekomst S Örebro (Lundegårdh & Fromm 1971).

Landskapsbilden domineras av ekpnydda moräner omflutna av uppodlad glacial och postglacial lera (Fromm 1970-1972). Några ändmoräner finns på områdets V. åkerholmar och stora block närmast O gården. Att större block fanns mer förr berättar Jansson (1943).

Ingen registrerad källa förekommer i området enl. Möller m.fl. (1971).

Tidigare inventeringar

Hjälmarsbergtrakten har under ett par hundra år varit föremål för m. el. m. omfattande botaniska undersökningar (jfr. Broddeson ms, Gellerstedt 1831, 1852, Gyllenhaal ms 1773-1775, Hakelier 1964, Hartman 1866, Jansson 1943, Knaben 1954, Pehrsson 1995, Sernander 1933, Sylven 1933, Wahlenberg 1824, 1831).

Också länsstyrelsens naturinventeringar, naturvårdsöversikt och bevarandeprogram behandlar delar av det nu undersökta området (Furuholm m. fl. 1973 resp. Hallin m. fl. 1995, Ekholm m. fl. 1984 och Führ m. fl. 1993).

Ekens regionala kulturhistoria

Riktunkten för denna inventering, de gamla ekträdens förekomst på Närkeslätten, har en uråldrig historia, varom ortnamnen Ekeby m fl talar. Redan landslagen från 1200-1300-talen föreskrev skydd för ekträdet i det Syd- och Mellansvenska landskapet (Holmbäck & Wessén 1962). Också de regionala urkunderna talar om skydd för eken kring Hjälmarén.

Traktens odlingshistoria och nuvarande natur är starkt påverkad av de viktigaste faktorerna i gångna tiders ängs- och åkerbruk samt djurhållning. Om åkerlandskapet vid Segersjö menade Sjöbeck (1935) att *"de sparade ekarna äro estetiskt betydelsefulla samtidigt med att de säga, att utvecklingen gått genom löväng till åker...dessa marker utgöra lämningar av gården Segersjö's åldriga beteshagar ... produkter av en långt driven och väl oavsiktlig fri gallring inom naturliga lövskogsbestånd, vilken omedvetet närmar sig hög trädgårdskonst"*.

När Segersjö's ägare 1667 blev oense med grannarna var redan förekomsten av ekhagar omfattande och fick ge namn åt den äng, som den aktuella striden gällde: *"Ekehagz kjerret"*. Löw (1913, 1922) anför också en rad uppgifter om ängens betydelse för Mellösatrakten alltifrån början av 1600-talet.

Enligt rättsprotokoll från 1695 och 1696 ville Mellösabor ta bort åkersolitärer, men tvingades till tings för att motivera åtgärden. 1639 var tre borttagna grenar på en ek motivering nog för kännbara böter.

Vid den tiden hade eken sin förekomst i den naturliga ängen och hagen, två starkt kulturberoende naturtyper av största vikt för boskapens foderhållning. Och djuren var många. Waldén (1952, jfr Hannerberg 1948) berättar ex-vis om tusentals djur i Mellösa på 1630-talet.

Enstaka åkerväxande gamla ekar vid 1700-talets slut får ses som relikter i ett allt mer åker- och vallodlat landskap. Snart skulle den naturliga ängen uppodlas och kvarvarande ekområden läggas ut till bete - om det inte redan var gjort.

Ängsbruket på naturliga fodermarker, d v s utan tät skog men med foderskörd, var vid senaste sekelskiftet nästan helt försvunnet i Hjälmartrakten (jfr Gumaelius 1846, Nilsson 1904, Sandahl 1782). Den naturliga ängen stod inför sin totala utplåning. Tidigare århundraden hade dock *lövängsbruket* en livsavgörande betydelse på de marker där inte den årliga våröversvämningen kunde bidra med naturlig näringstillförsel.

Moränholmarna skördades på löv- och gräsfoder. Utarmningen uteblev eller motades genom en naturlig mineralgödsling i det s k röjningsbruket (Romell 1966a, 1966b).

Enligt Nilssons (1904) snäva naturlig-ängsbegrepp, d v s utan tät skog men med foderskörd, fanns på hela säteriet Bystad och dess 28 hemman 118 ha, vilket motsvarade en niondedel av åkerarealen. Av dessa fanns 30 ha vid säteriet och endast 9 vid godset. Läget var detsamma på andra håll i Närke (Nilsson 1902, 1904, 1905, 1906a, 1907a, 1907b, 1908 m fl). Ängen var på stark återgång eller praktiskt taget helt försvunnen.

Hos N. möter oss något så ovanligt som tämligen riktiga uppskattningar av den för naturvården mycket viktiga naturliga ängen strax före dess totala utplåning. Man jämföre Jonssons (1902) orimliga siffror för hela länet, vilka säkerligen innehåller en del vallodlingar.

Sernanders (1933) epitet *lövängsbruk*, gällande Bystads parkanläggning, torde ha en annan betydelse än dagens. Hans lövängsbegrepp hade länge inget samband alls med det för naturvården fundamentala: skörden av gräs och löv och därav följande näringsutarmning i förening med en stigande artrikedom.

Anmärkningsvärd är Sernanders inställning till vad vi idag anser vara god naturvård. Hans syn på den svenska hagen (Sernander 1938) rimmar illa med dagens tankar på biologisk mångfald vari ingår hotade naturtyper och arter, bl a i ett åldrande eklandskap.

Ängsbrukets betydelse i Hjälmartrakten, både den vattengödslade fuktängens och den lövfallsgödslade hårdvallsängens, innan 1700- och 1800-talets vallodling finns belagt i de urkunder, som anföras av Löw (1922) m fl. Nerén (1944) har förstått ängsbrukets principer. Han visar ex-vis, att Mellösas självgödslande fuktäng är beroende av de påtvingade, årliga översvämningarna från Hjälmaren och traktens vattendrag, en naturbunden förutsättning, som upphörde först med införandet av konstgödseln och den därpå grundade åkerutvidgningen.

Lokala kulturförhållanden spelar en avgörande roll för ekens utveckling. Om plantering av hundratals ekar i moränholmarna vid Ekeberg i Lilkyrka berättar exempelvis Gezelius (1783). Ekologiskt är de från våröversvämning förskonade moränkullerna en viktig förutsättning, dels genom forna tiders lövängsbruk, dels genom det bete, som pågått intill vår tid.

Närkes hagar har varit utsatta för såväl igenväxning (Löw 1922) som uppodling (Mörner 1762) och betesnedläggelser i vallkulturens spår. Åtminstone numer är ekområden med större, gamla träd förbehållna trakter kring större gårdar. Här har de i viss mån undgått traktens jordbruksomvälvning.

Det är frapperande ofta de äldsta ekarna idag ses uppe i gamla odlingsrösen eller i strandvallars oväxtliga klapper, ståndorter där träden ansetts inte skada växtligheten i ängen eller hagen och därför lämnats därhän i det moderna skogs- och jordbruket.

Mineralgödslets och fodervallodlingens införande under 1700- och 1800-talet ändrade jordbrukets karaktär. Där åkrar och fodervallar inte kunde tas upp betades all mark ända till vår egen tid. Det är först under de senaste årtiondena som också betet blivit omodernt. Man jämföre gångna tiders omfattande arbetsinsats i kulturlandskapet (Lundgren 1985, Hellgren 1985) med dagens tysta Närkeslätt, där ofta varken människor eller boskap längre ingår som en huvudingrediens i landskapsbilden.

Till dessa anmärkningar kunde fogas en del fakta och synpunkter hos Sandahl (1782), som anför en rikedom på uppgifter. Beträffande den "*usla boskapsskötseln*" i länet och andra kulturbetingelser är Gumaelius (1846) en rik källa att ösa ur. Hannerberg (1941, 1948, 1971 m fl) har sammanställt uppgifter om Närkes odling och djurhållning från 1600-talet och framåt och utgör den främsta källan till en del av de föregående, svepande formuleringarna.

Hotade naturtyper och arter

Inom området finns växter, som är mer eller mindre hotade i landet. Sådana *rödlistade* arter registreras och bevakas genom ArtDatabanken (Aronsson m fl 1995):

- R1 = I Sverige akut hotad art
- R2 = d:o sårbar
- R3 = d:o sällsynt
- R4 = d:o hänsynskrävande

För att underlätta värderingen av naturområden har utformats listor också över arter, som utan att vara rödlistade i landet, markerar ett högt naturvärde, *naturvärdearter* (Hallingbäck 1995, 1996, Hallingbäck & Aronsson 1998,) resp. *signalarter* (Norén m. fl. 1995)

- N = naturvärdeart
- S3 = mycket bra signalart
- S2 = bra signalart
- S1 = mindre bra signalart

Inom området 1961-1999 funna rödlist-, naturvärde- och signalarter

R2

Brunskafstad blekspik *Sclerophora farinacea*
Grå larvklubba *Cordyceps entomorrhiza*
Svartnande narmusseron *Porpoloma metapodium*

R3

Ollonskål *Ciboria batschiana*
Långsporig svampklubba *Cordyceps longisegmentis*
Brödmärgsticka *Perenniporia medulla-panis*
Knubbig hårjortunga *Trichoglossum walteri*
(Tandsnäcka *Perforatella bidentata*, 1860-talet)

R4

(Hällebräcka *Saxifraga osloënsis*, 1913)
Kornig nållav *Chaenotheca chlorella*
Brun nållav *C. phaeocephala*
Vridfingersvamp *Clavaria inaequalis*
Trubbfingersvamp *Clavulinopsis cinereoides*
Oxtungsvamp *Fistulina hepatica*
Korallticka *Grifola frondosa*
Scharlakansvaxskivling *H. punicea*
Almkrämskinn *Hypochnicium vellereum*
Rostfjällskivling *Lepiota fulvella*
Fläckticka *Skeletocutis nivea*

N

Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*
Fällmossa *Antitrichia curtipendula*
Grå vårtlav *Acrocordia gemmata*
Anisomeridium biforme
Lönnlav *Bacidia rubella*
Traslav *Leptogium lichenoides*
Klotterlav *Opegrapha varia*
Pachyphiale fagicola
Pertusaria coronata
Gul porlav *P. flavida*
Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*
Blekspik *Sclerophora nivea*
Lömsk flugsvamp *Amanita phalloides*
Lundspindling *Cortinarius nemorensis*
Hasselticka *Dichomitus campestris*
Bolmörtsskivling *Entoloma sinuatum*
Mandelrisk *Lactarius volemus*
Hasselsopp *Laccinum pseudoscabrum*
Grovticka *Phaeolus schweinitzii*
Ekticka *Phellinus robustus*
Kantarellmussling *Plicaturopsis crispa*
Kruskantarell *Pseudocraterellus undulatus*
Hårig jordtunga *Trichoglossum hirsutum*
Svavelmusseron *Tricholoma sulphureum*
Rutskinn *Xylobolus frustulatus*

S3

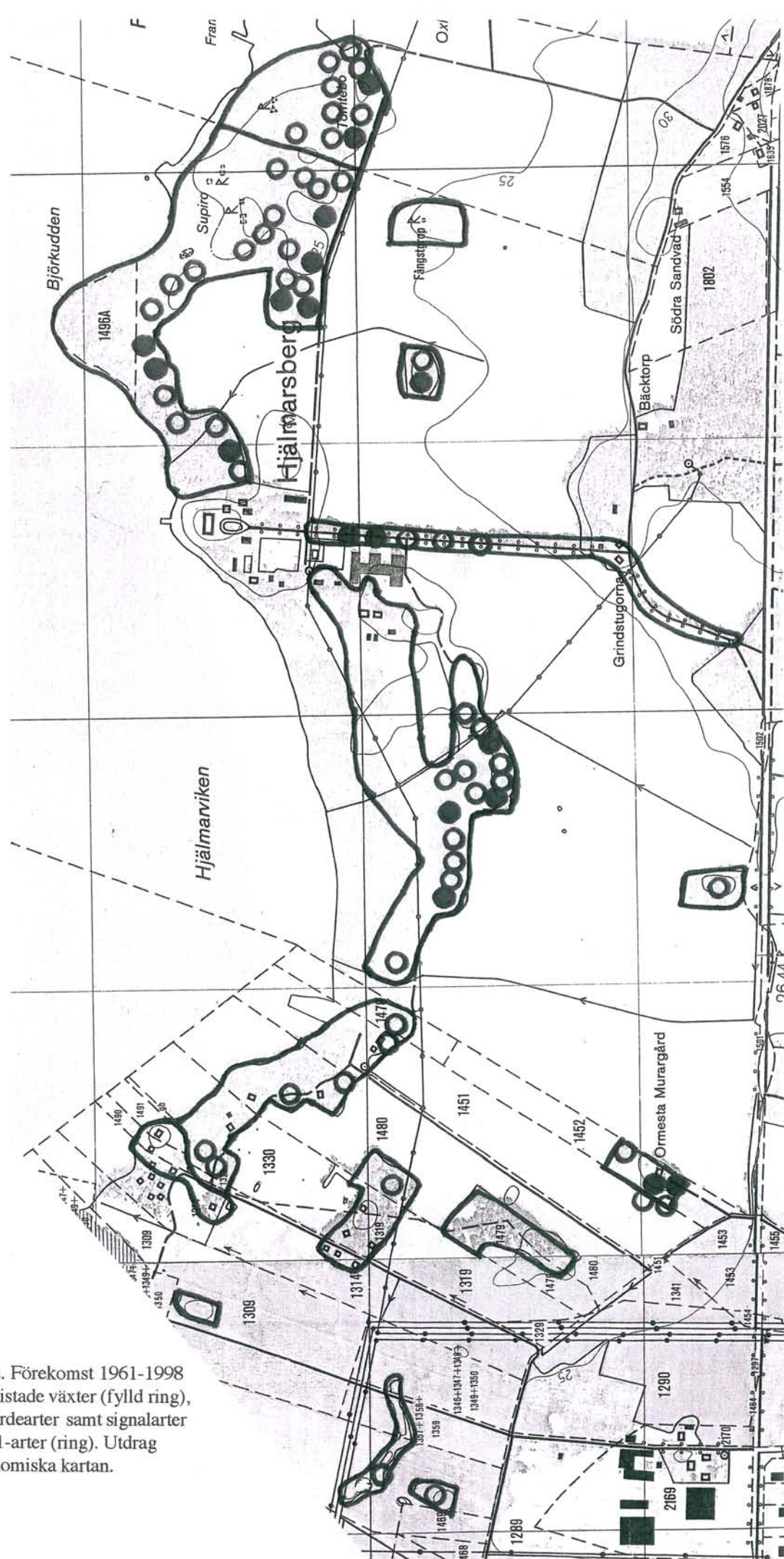
Blodsopp *Boletus luridus*
Fjällig jordtunga *Geoglossum fallax*
Slemjordtunga *G. glutinosum*
Svart jordtunga *G. umbratile*

S2

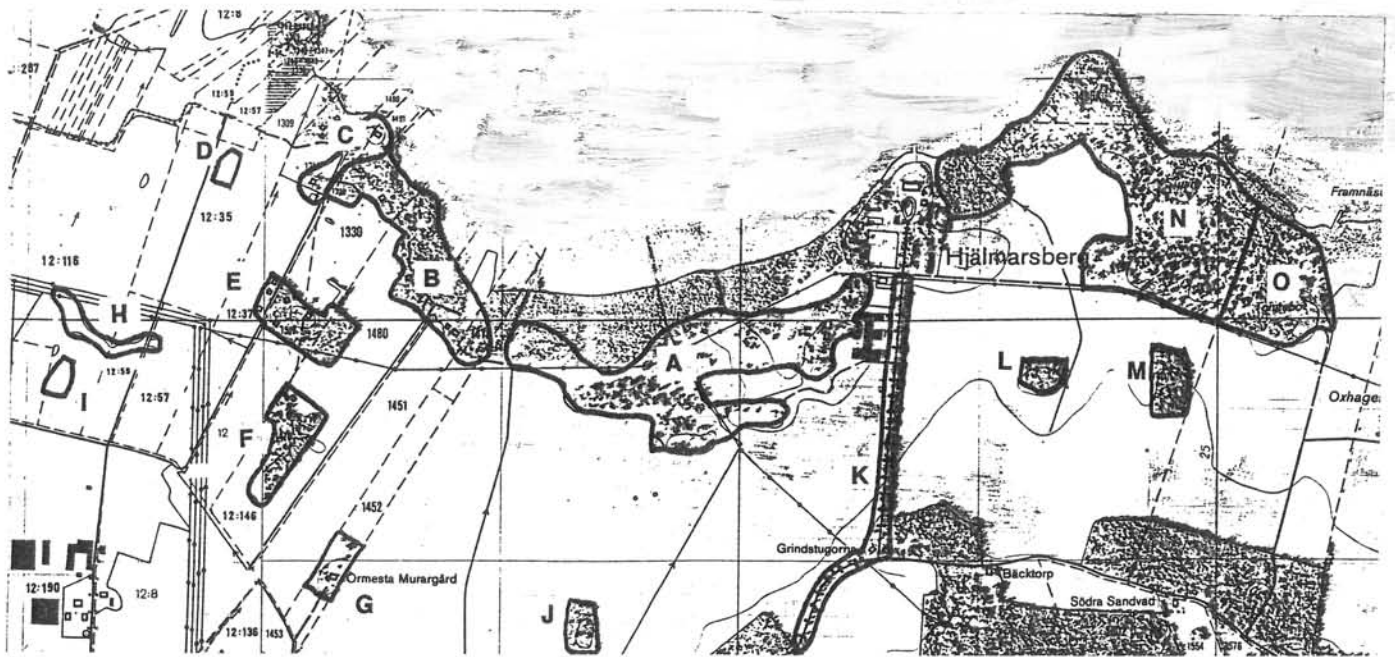
Missne *Calla palustris*
Lundelm *Elymus caninus* v. *caninus*
Gul vaxskivling *Hygrocybe chlorophana*
Blodvaxskivling *H. coccinea*
Toppvaxskivling *H. conica*
Grå vaxskivling *H. irrigata*
Broskvaxskivling *H. laeta*
Mönjevaxskivling *H. miniata*
Ängsvaxskivling *H. pratensis*
Papegojvaxskivling *H. psittacina*
Syrlik fjällskivling *Lepiota cristata*

S1

Blåsippa *Hepatica nobilis*
Ormbär *Parisquadrifolia*
Guldlockmossa *Homalothecium sericeum*

Karta 2. Förekomst 1961-1998 av rödlistade växter (fylld ring), naturvärdearter samt signalarter exkl. S1-arter (ring). Utdrag ur ekonomiska kartan.

Karta 3. Områdesindelning enligt beskrivning

Naturvårdsönskemål

Av den natur- och kulturhistoriska sammanfattningen framgår, att vi i floran i dagens igenväxande eller betade ekhagar ser *levande kulturminnen, formade av århundradens kultur, anpassade till just den här geografiska platsens ekologiska förutsättningar*. De kan fortleva endast genom fortsatt vård av gammaldags typ, d v s genom bete i kombination med ev. röjning och/eller gallring.

Hjälmarsbergs främsta naturvärden är knutna till de landskapsbildande ekhagarnas äldre träd, främst till de storgrova ekarna och ädla lövträden, samt förekomsten av kryptogamer och insekter på dessa, på marken och på död ved.

Genom trädens nedbrytning har de äldsta ekarna börjat producera mycket värdefull, nu för tiden allt mer sällsynt förekommande, mulm där många insektsarter har sin enda överlevnadsgaranti.

Att ekarna tillåts stå kvar i så stor omfattning är ur naturvårdssynvinkel mycket värdefullt.

För hagmarkernas fortsatta utveckling är det önskvärt att vård sker. I princip bör ekens dubbla kronomfång friställas och bete fortsätta generellt i ekområdena. Härigenom kan solljuset nå fram till trädet och gynna de mest hotade insekter. Skötseln måste i hög grad inriktas på ekbestånden efter önskemål från entomologerna (jfr Jansson 1997).

Särskilt värdefullt är, att gamla träd av alla arter tillåts utvecklas fritt samt, att förekomsten av torrakor och stam- och grenlågor i alla grovlekar uppmuntras. Därmed kan bl. a. kryptogamernas sällsyntaste och mest hotade arter få en fristad där.

Särskilt hassel bör sparas och tillåtas sluta sig i täta grupper där den inte påverkar instrålningen mot ekarna.

Områdesbeskrivning

(Karta 3)

Här anges för varje delområde, under rubriken *Övriga, anmärkningsvärda arter*, ett urval av i Närke ekologiskt och kulturhistoriskt intressanta arter.

A

Betad ekhage med ett 40-tal stora ekar och åtskilliga andra stora träd och buskar ss. skogsalm, vårtbjörk, gran, ask, lönn, klibbal, rönn, getapel, hassel mm. Mot sjösidan växer gråalen rikligt tillsammans med stor klibbal och i V finns en mindre björkhage.

Delområdet innehåller flera stora lågor av lövträd och gran samt många ekstubbar, som är täml. gamla och i något fall meterhöga.

På moränkullarna ses gamla odlingsrösen och nya blocktippar från en pågående rensning av intilliggande åker. Under en lönn finns ett gryt i ett blockröse.

Utöver de vanligare, kulturberoende arterna växer här i ekhagen bl. a. kamäxing, rikligt med knylhavre och tomtskräppa samt, i en sänka, skogssäv.

R3

Ollonskål *Ciboria batschiana*

Brödmärgsticka *Perenniporia medulla-panis*

R4

Fläckticka *Skeletocutis nivea*

Almkrämskinn *Hypochnicium vellereum*

N

Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*

Fällmossa *Antitrichia curtipendula*

Anisomeridium bifforme

Pertusaria coronata

Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*

Hasselticka *Dichomitus campestris*

Ekticka *Phellinus robustus*

Svavelmusseron *Tricholoma sulphureum*

S2

Gul vaxskivling *Hygrocybe chlorophana*

Blodvaxskivling *H. coccinea*

Ängsvaxskivling *H. pratensis*

S1

Blåsippan *Hepatica nobilis*

7

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Blåsuga *Ajuga pyramidalis*

Gråal *Alnus incana*

Darrgräs *Briza media*

Grusstarr *Carex hirta*

Hassel *Corylus avellana*

Crataegus sp.,

Kamäxing *Cynosurus cristatus*

Ängshavre *Helictotrichon pratense*

Trädgårdssmultron *Fragaria moschata*

Ask *Fraxinus excelsior*

Rödkämpar *Plantago media*

Backsmörblomma *Ranunculus*

polyanthemus coll.

Getapel *Rhamnus catharticus*

Tomtskräppa *Rumex obtusifolius* coll.

Skogssäv *Scirpus sylvaticus*

Skogsalm *Ulmus glabra* ssp. *glabra*

Eklav *Bacidia globulosa*

Dropplav *Cliostomum griffithii*

Peltigera polydactyla agg.

Snöbollschampinjon *Agaricus arvensis*

Albertiniella polyporicola

Vitgul flugsvamp *Amanita citrina*

Strävticka *Antrodiella hoehnelii*

Blankskinn *Athelopsis glaucina*

Pappersgröppa *Byssomerulius corium*

Rosenskin *Corticium roseum*

Crepidotus inhoneustus

Sidenmussling *C. variabilis*

Vedplätt *Dacrymyces stillatus*

Korkmussling *Daedalea quercina*

Stor hjorticka *Datronia mollis*

Slätdyna *Diatrype stigma* s. lat.

Taggplätt *Eichleriella deglubens*

Ekkrös *Exidia truncata*

Vårtskräling *Flammulaster limulatooides*

Liten hattmurkla *Helvella stevensii*

Luddskål *Humaria hemisphaerica*

Röstöra *Hymenochaete rubiginosa*

Kantöra *H. tabacina*

Nötskål *Hymenoscyphus fructigenus*

Tegelröd slöjskivling *Hypholoma lateritium*

Hassleriska *Lactarius pyrogalus*

Ekriska *L. quietus*

Småriska *L. thejogalus*

Svavelticka *Laetiporus sulphureus*

Slemmurkling *Leotia lubrica*

Transkräling *Macrocystidia cucumis*

Grenbrosking *Marasmiellus ramealis*

Hjulbrosking *Marasmius rotula*

Dallergröppa *Merulius tremellosus*

Gulvit hätta *Mycena flavoalba*

Tuvhätta *M. inclinata*

Barkhätta *M. meliigena*

Silverhätta *M. polygramma*

Dagghätta *M. pseudocorticola*

Kvisthätta *M. speirea*

Stor flåhätta *M. viscosa*

Mjölkticka *Oligoporus tephroleucus*
 Högbroking *Panaeolus acuminatus*
 Epålettsvamp *Panellus stypticus*
 Askskinn *Peniophora limitata*
 Kuddticka *Phellinus punctatus*
 Labyrintgröppa *Phlebia rufa*
 Fjällig tofsskivling *Pholiota squarrosa*
 Vinterticka *Polyporus brumalis*
 Kastanjespröding *Psathyrella piluliformis*
 Gulröd kremla *Russula velenovskyi*
 Fransgrynna *Steccerinum fimbriatum*
 Blågrön kragsskivling *Stropharia cyanea*
 Stor blekskål *Tarzetta catinus*
 Ekmusseron *Tricholoma lascivum*
 Liten trädklubba *Typhula setipes*
 Stubbdyna *Ustulina deusta*

B

Ekrik lövskog med ask, skogsalm, lönn, hasselsnår och tomter, som i vissa fall behållit sin gamla betesflora med bl. a. svinrot. I ett blockrikt område finns ett gryt och i ett askrikt avsnitt ymnigt av från en tomt utvandrad vintergröna.

N

Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*
 Klotterlav *Opegrapha varia*
Pachyphiale fagicola
Pertusaria coronata
 Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*

S2

Lundelm *Elymus caninus* v. *caninus*

S1

Ormbär *Paris quadrifolia*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Gråal *Alnus incana*
 Akleja *Aquilegia vulgaris*
 Hassel *Corylus avellana*
 Ask *Fraxinus excelsior*
 Svinrot *Scorzonera humilis*
 Skogsalm *Ulmus glabra* ssp. *glabra*
Lecania cyrtella
L. fuscella
 Svart klotterlav *Opegrapha atra*
 Rödbrun klotterlav *O. rufescens*
 Småriska *Lactarius thejogalus*
 Silverhätta *Mycena polygramma*
 Kvisthätta *M. speirea*
 Stinksvamp *Phallus impudicus* s. lat.
 Fjällig tofsskivling *Pholiota squarrosa*
 Slungboll *Sphaerobolus stellatus*

C

Sommarstugebebyggd ekbacke med många unga ekar samt ung ask och lönnelningar.

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Ask *Fraxinus excelsior*

D

Nygallrad, obetad, ekbacke med kvarstående unga ekar och aspar.

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Blåsuga *Ajuga pyramidalis*

E

Sommarstugebebyggd ekbacke. De största ekarna står på tomterna. Förekomsten av yngre ekar är god. F. ö. förekommer asp och björk rikligt och i S-brynet finns en rik förekomst av svinrot. Ett sankt avsnitt hyser bl. a. missne.

S2

Missne *Calla palustris*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Svinrot *Scorzonera humilis*

F

—

G

Ödetomt efter Ormesta Murargård med odlingsrester och gamla träd av lönn och vårtbjörk.

R3

Brödmärgsticka *Perenniporia medulla-panis*

R4

Korallticka *Grifola frondosa*

N

Traslav *Leptogium lichenoides*
 Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*
 Ekticka *Phellinus robustus*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Svavelticka *Laetiporus sulphureus*

H

Ekbacke med odlingsrösen och blocktipp samt unga ekar och ett tiotal stora aspar i V-delen, vari också finns en del lågor.

N

Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Kanelros *Rosa majalis*

Svinrot *Scorzonera humilis*

Kuddticka *Phellinus punctatus*

I

Gallrad ekbacke med ett tiotal unga ekar och telningar. Bland klen- och grenlågorna står en del asp och björk.

N

Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Kanelros *Rosa majalis*

Svinrot *Scorzonera humilis*

J

Hasselrik ekbacke med gamla ekstubbar och unga ekar samt en stor oxel.

I de gamla odlingsrösen och nya blocktipparna finns sandstensblock och block med borrhål efter tidigare stentäkt. Området är f. ö. mycket blockrikt.

N

Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Hassel *Corylus avellana*

Al-lav *Lecanora carpinea*

Korkmussling *Daedalea quercina*

Röstöra *Hymenochaete rubiginosa*

Kantöra *H. tabacina*

Grönmussling *Panellus serotinus*

Kuddticka *Phellinus punctatus*

Grovtagging *Radulomyces molaris*

K

Allè med gamla träd. Största dimensioner når askar (bho=343, 338, 336, 328, 328, 312, 287, 281, 272, 258) och almar (bho=438, 369).

R2

Brunskäftad blekspik *Sclerophora farinacea*

R4

Rostfjällskivling *Lepiota fulvella*

N

Grå vårtlav *Acrocordia gemmata*

Gul porlav *Pertusaria flavida*

S3

Blodsopp *Boletus luridus*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Ask *Fraxinus excelsior*

Ängsvårlök *Gagea pratensis*

Skogsalm *Ulmus glabra* ssp. *glabra*

Lönnlav *Bacidia rubella*

Dvärgkranslav *Phaeophyscia nigricans*

Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*

Blekspik *Sclerophora nivea*

Ekspindling *Cortinarius balteatocumatilis*

Fjällmussling *Crepidotus calolepis*

Taggplätt *Eichleriella deglubens*

Vit tuvskivling *Lyophyllum connatum*

Pholiota limonella

Fjällig tofsskivling *P. squarrosa*

Ringmussling *Pleurotus dryinus*

Strumpticka *Polyporus varius*

Sammetsskinn *Stereum subtomentosum*

L

Ekbacke med hasselsnår och unga ekar samt gamla ekstubbar och grenlågor. Backen är glest trädbevuxen, gräsrik och med ett stort, gammalt grustag, delvis hasselbeväxt.

En del skiffriga block och sandstensblock finns i odlingsrösen och blocktippar.

R4

Brun nållav *Chaenotheca phaeocephala*

N

Fällmossa *Antitrichia curtipendula*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Hassel *Corylus avellana*

Hässelbrodd *Milium effusum*

Ask *Fraxinus excelsior*

Scoliciosporum umbrinum

Korkmussling *Daedalea quercina*

Lysticka *Hapalopilus rutilans*

Kuddticka *Phellinus punctatus*

Blek ostronmussling *Pleurotus pulmonarius*

M

Ekbacke med gles hassel i gles busk- och trädvegetation. En tämligen stor ek står nere i en gammal fångstgrop med sandstensblock på krönet. Här finns markhällar, blocktippar och flera stora ekstubbar samt grenlågor m. m. Av gamla betesrester ses bl. a. svinrot.

S1

Blåsipppa *Hepatica nobilis*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Grusstarr *Carex hirta*

Hassel *Corylus avellana*

Korkmussling *Daedalea quercina*

Stor hjorticka *Datronia mollis*

Kuddticka *Phellinus punctatus*

N

Betad ekhage, gles, öppen, delvis lövängsartad med rik, kulturhistoriskt värdefull flora. Eken finns i olika åldrar tillsammans med en hel del gamla ekstubbar och hasselsnår. I odlingsrösa växer också bl. a. skogsalm. Stora tallar, rönnar och vårtbjörkar finns flerstädes. I den omväxlande vegetationen ingår även getapel, nyposnår och enbuskar m. m.

I NV nygallrat, delvis yngre, något fuktigt, delvis friskt, kulturhistoriskt värdefullt bete, rikt på klen- och grenlågor samt stubbar mm.

R2

Grå larvklubba *Cordyceps entomorrhiza*

Brunskafstad blekspik *Sclerophora farinacea*

R3

Långsporig svampklubba *Cordyceps longisegmentis*

R4

Vridfingersvamp *Clavaria inaequalis*

Trubbfingersvamp *Clavulinopsis cinereoides*

Oxtungsvamp *Fistulina hepatica*

Scharlakansvaxskivling *Hygrocybe punicea*

Fläckticka *Skeletocutis nivea*

N

Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*

Klotterlav *Opegrapha varia*

Grovicka *Phaeolus schweinitzii*

Kantarellmussling *Plicaturopsis crispa*

Kruskantarell *Pseudocraterellus undulatus*

Svavelmusseron *Tricholoma sulphureum*

S3

Geoglossum sp.

S2

Desmeknopp *Adoxa moschatellina*

Gul vaxskivling *Hygrocybe chlorophana*

Blodvaxskivling *H. coccinea*

Toppvaxskivling *H. conica*

Grå vaxskivling *H. irrigata*

Broskvaxskivling *H. laeta*

Mönjevaxskivling *H. miniata*

Ängsvaxskivling *H. pratensis*

Papegojvaxskivling *H. psittacina*

Syrlig fjällskivling *Lepiota cristata*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Hassel *Corylus avellana*

[Natt och dag *Melampyrum nemorosum*]

Getapel *Rhamnus catharticus*

Skogsalm *Ulmus glabra* ssp. *glabra*

Al-lav *Lecanora carpineae*

Snöbollschampinjon *Agaricus arvensis*

Orange kamskivling *Amanita crocea*

Svartöra *Auricularia mesenterica*

Rönndyna *Biscogniauxia repanda*

Falsk rutsopp *Boletus porosporus*

Stor pipklubba *Clavariadelphus fistulosus*

Häggrattskivling *Clitocybe geotropa*

Vedbläcksvamp *Coprinus domesticus*

Mångkransad spindling *Cortinarius triumphans*

Crepidotus inhoneustus

Mjukmussling *C. mollis*

Ockragul grynskivling *Cystoderma amianthinum*

Gulköttig grynskivling *C. jasonis*

Korkmussling *Daedalea quercina*

Dvärgnavling *Delicatula integrilla*

Strimnopping *Entoloma asprella*

Lackticka *Ganoderma lucidum*

Fjädergrynnä *Granulocystis flabelliradiata*

Ringbitterskivling *Gymnopilus junonius*

Svart pokalmurkla *Helvella queletii*

Luddskål *Humaria hemisphaerica*

Röstöra *Hymenochaete rubiginosa*

Nötskål *Hymenoscyphus fructigenus*

Ekknotterskinn *Hyphodontia quercina*

Tegelröd slöjskivling *Hypholoma lateritium*

Almsprängticka *Inonotus ulmicola*

Gaffelrisk *Lactarius acerrimus*

Rävriska *L. fulvissimus*

Hasselrisk *L. pyrogalus*

Smårisk *L. thejogalus*

Luden vitrisk *L. vellereus*

Svavelticka *Laetiporus sulphureus*

Slemmurkling *Leotia lubrica*

Höstmusseron *Lepista personata*

Hjulbrosking *Marasmius rotula*

Dallergröppa *Merulius tremellosus*

Gallhätta *Mycea erubens*

Gulvit hätta *M. flavoalba*

Blodhätta *M. haematopus*

Tuvhätta *M. inclinata*
 Silverhätta *M. polygramma*
 Glanshätta *M. vitilis*
 Mörkbrunt haröra *Otidea bufonia*
 Epålettsvamp *Panellus stypticus*
 Askskinn *Peniophora limitata*
 Stinksvamp *Phallus impudicus* s. lat.
 Kuddticka *Phellinus punctatus*
 Fjällig tofsskivling *Pholiota squarrosa*
 Ringmussling *Pleurotus dryinus*
 Vinterticka *Polyporus brumalis*
 Strumpticka *P. varius*
 Knippespröding *Psathyrella multipedata*
 Kastanjespröding *P. piluliformis*
 Tuvspröding *P. spadicea*
 Trattnavling *Pseudoclitocybe cyathiformis*
 Gråsvart kremla *Russula albonigra*
 Brokkremla *R. cyanoxantha*
 Skörkremla *R. fragilis*
 Äggkremla *R. lutea*
 Röd ekkremla *R. pseudointegra*
 Aprikoskremla *R. risigallina*
 Gulröd kremla *R. velenovskyi*
 Potatistryffel *Scleroderma bovista*
 Grynoljeskinn *Sistotrema brinkmannii*
 Blomkålsvamp *Sparassis crispa*
 Blågrön kragaskivling *Stropharia cyanea*
 Rättikmusseron *Tricholoma album*
 Ekmusseron *T. lascivum*
 Silkesmusseron *T. columbetta*

O

Betad ekhage med ödetomt där en stentrappa och husgrund ses mellan stora träd och buskar av gullregn, douglasgran, bok och krikon samt hästkastanj m.m.

Hassel förekommer i stora snår och eken finns i olika åldrar och som många, gamla stubbar. Sandstensblock ses flerstädes. En hel del stora tallar, granar, rönnar och vårtbjörkar växer kring ödetomten.

R3

Brödmärgsticka *Perenniporia medulla-panis*

R4

Korallticka *Grifola frondosa*
 Scharlakansvaxskivling *Hygrocybe punicea*

N

Lömsk flugsvamp *Amanita phalloides*
 Kruskantarell *Pseudocraterellus undulatus*
 Svavelmusseron *Tricholoma sulphureum*
 Rutsinn *Xylobolus frustulatus*

S2

Desmeknopp *Adoxa moschatellina*
 Blodvaxskivling *H. coccinea*
 Broskvaxskivling *H. laeta*

S1

Blåsippa *Hepatica nobilis*

Övriga, anmärkningsvärda arter:

Hassel *Corylus avellana*
 [Natt och dag *Melampyrum nemorosum*]
 Skogsalm *Ulmus glabra* ssp. *glabra*
 Blodchampionjon *Agaricus langei*
 Knölchampionjon *A. sylvicola*
 Vitgul flugsvamp *Amanita citrina*
 Stor pipklubba *Clavariadelphus fistulosus*
 Grå fingersvamp *Clavulina cinerea*
 Rynkig fingersvamp *C. rugosa*
 Gifttrattskeivling *Clitocybe dealbata*
 Ekspindling *Cortinarius balteatocumatilis*
 Svart trumpetsvamp
Craterellus cornucopioides
 Gulköttig grynskeivling *Cystoderma jasonis*
 Strimmig brödkorgsvamp *Cyathus striatus*
 Korkmussling *Daedalea quercina*
 Lukticka *Gloeophyllum odoratum*
 Vit hattmurkla *Helvella crispa*
 Nötskål *Hymenoscyphus fructigenus*
 Rökslöjskeivling *Hypholoma capnoides*
 Tegelröd slöjskeivling *H. lateritium*
 Grönriska *Lactarius blennius*
 Rävriska *L. fulvissimus*
 Hasselriska *L. pyrogalus*
 Ekrisa *L. quietus*
 Stinkrisa *L. serifluus*
 Luden vitrisa *L. vellereus*
 Slemmurkling *Leotia lubrica*
 Silverhätta *Mycena polygramma*
 Rosa rättikhätta *M. rosea*
 Kvisthätta *M. speirea*
 Glanshätta *M. vitilis*
 Stort haröra *Otidea onotica*
 Högbroking *Panaeolus acuminatus*
 Stinksvamp *Phallus impudicus* s. lat.
 Plommonticka *Phellinus pomaceus*
 Kuddticka *Phellinus punctatus*
 Brokkremla *Russula cyanoxantha*
 Skörkremla *R. fragilis*
 Marsipankremla *R. grata*
 Fagerkremla *R. lepida*
 Röd ekkremla *R. pseudointegra*
 Rättikmusseron *Tricholoma album*
 Ekmusseron *T. lascivum*
 Stubbdyna *Ustulina deusta*
 Gulsinn *Vesiculomyces citrinus*
 Rynkroting *Xerula radicata*

Artförteckning

Trivialarter har, fränsett svampfloran, i regel inte antecknats i fält. Bokstav efter artnamn anger inom vilket delområde (karta 3) arten registrerats. Uppgifter avser fynd 1997-1999 när annat ej anges.

[] = art, ej sökt eller funnen 1994-1998
bho= trädets brösthöjdomkrets. Avser här minsta, mätbara, måttet upp till 1,5 m. över mark

Kärlväxter

Silvergran *Abies alba*, L (hage, teln.), N (hage, teln. och unga träd)
Lönn *Acer platanoides*, A (bho=257, 229), B, C, G (bho=236), K (bho=242, 205), N
[Desmeknopp *Adoxa moschatellina*], N - O (Furuholm m. fl. 1973)
Hästkastanj *Aesculus hippocastanum*, O (ödetomt, ungt träd)
Blåsuga *Ajuga pyramidalis*, A (Hallin m. fl. 1995), O
Klibbal *Alnus glutinosa*, A (strandkärr, bho=216)
Gråal *Alnus incana*, A, B
Akleja *Aquilegia vulgaris*, B
Hårig kardborre *Arctium tomentosum*, A (hage)
Vanlig knylhavre *Arrhenatherum elatius* ssp. *elatius*, A (ekhage, rikl.)
Vårtbjörk *Betula pendula*, A (bho=243, 226), G (bho=221), N (bho=272, 205, 180), O (bho=197)
[Darrgräs *Briza media*], A, 1942 (Broddeson ms)
Knölklocka *Campanula rapunculoides*, H
Grusstarr *Carex hirta*, A, M
Blåstarr *C. vesicaria*, N
Rödclint *Centaurea jacea*, A
Fiskmålla *Chenopodium polyspermum*, N (ekhage, dike)
Vägtistel *Cirsium vulgare*, O
Hassel *Corylus avellana*, A (hässle), B (hässle), J (hässle), L (hässle), M, N (hässle), O (hässle)
Crataegus sp., A
Kamäxing *Cynosurus cristatus*, A
Lundelm *Elymus caninus* v. *caninus*, B
Vit dunört *Epilobium ciliatum*, B (hagdike)
Bok *Fagus sylvatica*, O (ödetomt i hagen, bho=226)
Trädgårdssmultron *Fragaria moschata*, A (vägren)
Ask *Fraxinus excelsior*, A (bho=245, 243, 223), B, C, K (bho=343, 338, 336, 328, 328, 312, 287, 281, 272, 258), L

Ängsvårlök *Gagea pratensis* (1994, vid åkerkant, 1 ex. med 5 blommor. Känd på platsen sedan 1898 enl. belägg av Anton Jansson i OREB)

Vitmåra *Galium boreale*, M

Vanligt midsommarblomster *Geranium sylvaticum* ssp. *sylvaticum*, A, M

Nejlikrot *Geum urbanum*, A

Ängshavre *Helictotrichon pratense*, A

Blåsippa *Hepatica nobilis*, A, M, O

Jätteloka *Heracleum mantegazzianum*, B (nära s-stuga, tynande i tät ask-eksly)

En *Juniperus communis*, N

Gullregn *Laburnum* agg., O (ödetomt i hage, 3-stammig med 16 grenar, bho=117, 106, 105 etc.)

Larix sp., B (vägkant vid s-stuga, ungt träd)

Apel *Malus domestica*, L, N

[Natt och dag *Melampyrum nemorosum*], N - O (Furuholm m. fl. 1973)

Hässlebrodd *Milium effusum*, L

Skogssallat *Mycelis muralis*, B

Ormbär *Paris quadrifolia*, B

Gran *Picea abies*, A (bho=233), O (bho=272, 259, 245, 168)

Tall *Pinus sylvestris*, A (bho=208, 205), N (bho=240, 240), O (bho=195, 183, 178, 175, 170)

Svartkämpar *Plantago lanceolata*, N

[Rödkämpar *Plantago media*], A (Hallin m. fl. 1995)

Asp *Populus tremula*, H (V-delen: täml. stora träd)

Revfingrört *Potentilla reptans*, A

Krikon *Prunus domestica*, O (med frukt, det. K. G. Nilsson)

Douglasgran *Pseudotsuga menzenii* coll., O (ödetomt i hagen, bho=284, det. K. G. Nilsson)

Ek *Quercus robur*, (enskilda träd har förtecknats, se s. 14-20, karta 4), A, B (små och stora ex. på stugtomter har ej mätts vid inv.), C (små och stora ex. på stugtomter har ej mätts vid inv.), E (små och stora ex. på stugtomter har ej mätts vid inv.), H, I, J, L, M, N, O

[Backsmörblomma *Ranunculus polyanthemus* coll.], A, 1942 (Broddeson ms)

Måbär *Ribes alpinum*, B

Krusbär *Ribes uva-crispa*, N

Getapel *Rhamnus catharticus*, A, N

Kanelros *Rosa majalis*, H, I

Stenbär *Rubus saxatilis*, L, H, I

Rumex *longifolius* x *obtusifolius* coll., A (björkhage O stuga)

Tomtskräppa *Rumex obtusifolius* coll., A (enst. i hagen)

Sälg *Salix caprea*, M, O (ödetomt i hage, bho=144)
 Jolster *S. pentandra*, A (större träd med tickor)
 [Hällebräcka *Saxifraga osloënsis*],
 "Hjälmarsberg" 1913, Carl von Delwig,
 Knaben 1954; S, LD)
 Skogssäv *Scirpus sylvaticus*, A
 Svinrot *Scorzonera humilis*, B, E, H, M
 Flenört *Scrophularia nodosa*, B, J
 Kanadensiskt gullris *Solidago canadensis*, H
 (ekbacke, åkerkant)
 Rönn *Sorbus aucuparia*, A (bho=147, 146), N
 (bho=160, 115), O (bho=118)
 Oxel *S. intermedia*, J (bho=272), L, M, N
 Tilia sp., O (ödetomt i hage, ungt träd)
 Skogsalm *Ulmus glabra* ssp. *glabra*, A
 (bho=354, 255, 244), B, K (bho=438,
 369), N, O
 Olvon *Viburnum opulus*, B
 Häckvicker *Vicia sepium* coll., A, L
 Vintergröna *Vinca minor*, B (askskog vid s-
 stuga, ymn.)
 [Underviol *Viola mirabilis*], A (Furuholm m.
 fl. 1973)

Mossor

Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, A, B,
 N,
 Fällmossa *Antitrichia curtipendula*, A, L, N-O
 (Pettersson ms 1996-97)
 Guldlockmossa *Homalothecium sericeum*, N

Lavar

Grå vårtlav *Acrocordia gemmata*, K (1994, J.
 Wilhelmson)
Anisomeridium bifforme, A
 Eklav *Bacidia globulosa*, A
 Lönnlav *Bacidia rubella*, K
 Gulpudrad spiklav *Calicium adpersum*, N-O
 (Pettersson ms 1996-97)
 Kornig nållav *Chaenotheca chlorella*, A
 (Pettersson ms 1996-97), N-O (Pettersson
 ms 1996-97))
 Brun nållav *C. phaeocephala*, A (Pettersson
 ms 1996-97), L, N-O (Pettersson ms 1996-
 97)
 Dropplav *Cliostomum griffithii*, A
Lecania fuscella, B
 Al-lav *Lecanora carpinea*, J, N
Lecania cyrtella, B
 Traslav *Leptogium lichenoides*, G
 Svart klotterlav *Opegrapha atra*, B
 Rödbrun klotterlav *O. rufescens*, B
 Klotterlav *O. varia*, B, N
Pachyphiale fagicola, B
Peltigera polydactyla agg., A
Pertusaria coronata, A, B
 Gul porlav *P. flavida*, K (1994, J.
 Wilhelmson)

Dvärgkranslav *Phaeophyscia nigricans*, K
 (1994, J. Wilhelmson)
 Kranslav *P. orbicularis*, N
 Rosettlav *Physcia aipolia*, N
 Gulkantad dagglav *Physconia enteroxantha*, G
 Fjällig dagglav *P. perisidiosa*, G
 Kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*, A, B,
 G, H, I, J, K, N
 Rosettbrokslav *Ramalina fastigiata*, K
 Brokslav *R. fraxinea*, K
Rinodina exigua, K, (1994, J. Wilhelmson)
 Brunskaftad blekspik *Sclerophora farinacea*, K,
 N
 Blekspik *Sclerophora nivea*, K, [N-O
 (Pettersson ms 1996-97)]
Scoliciosporum umbrinum, L

Svampar

Fynd (1961) 1979 - 1998 har förtecknats i
 bilaga I.

Några tillägg (1997-1998):

Falsk rutsopp *Boletus porosporus*, N
 Pappersgröppa *Byssomerulius corium*, A
 Slingerticka *Cerrena unicolor*, N
 Korkmussling *Daedalea quercina*, J, L, M
 Stor hjorticka *Datronia mollis*, M
 Oxtungsvamp *Fistulina hepatica*, N (1997, 6
 ex. på ekruin i SV-delen. Omtalad redan av
 Jansson (1943)
 Lackticka *Ganoderma lucidum*, N
 Korallticka *Grifola frondosa*, G
 Lysticka *Haploporus rutilans*, L
 Röstöra *Hymenochaete rubiginosa*, J, N
 Kantöra *H. tabacina*, J
 Ekknotterskinn *Hyphodontia quercina*, N
 Svavelicka *Laetiporus sulphureus*, G, N
 Mjölkticka *Oligoporus tephroleucus*, A
 Grönmussling *Panellus serotinus*, J
 Brödmärgsticka *Perenniporia medulla-panis*, G
 Stinksvamp *Phallus impudicus* s. lat., A,
 1942 (Broddeson ms), B
 Kuddticka *Phellinus punctatus*, H, J, L, M,
 Ekticka *P. robustus*, A, G
 Blek ostronmussling *Pleurotus pulmonarius*, L
 Blötskinn *Radulomyces confluens*, L
 Grovtagg *R. molaris*, J
 Klyvporing *Schizopora paradoxa*, J, N
 Potatistryffel *Scleroderma bovista*, N (6 ex. i
 diffust dike)
 Grynoljeskinn *Sistotrema brinkmannii*, N
 Raggskinn *Stereum hirsutum*, N
 Frätskinn *Vuilleminia comedens*, L

Djur (ej inventerat)

Spillkråka, L
 Ödla, B
 [Tandsnäcka *Perforatella bidentata*], (Hartman
 1864)

Ekträdförteckning

(Karta 4)

Undersökningen och presentationen av ekarna har skett enligt rubrikerna i efterföljande trädförteckning, här kursiverade:

*Presentationen av varje ekträd (= varje rad i förteckningen) inleds med en sammanfattande bedömning genom ett tecken, som är en kombination av trädets och ståndortens viktigaste egenskaper, brösthöjdomkretsen (*bho* = ålder) och ev. igenväxning (*läge/exponering*). Syftet med denna grafiska sammanfattning är, att, utan djupdykning i detaljer, ge en snabb överblick över trädens och beståndens status.

Trädens brösthöjdomkrets (*bho*) är en funktion av åldern och kan i många fall i kombination med trädets *exponering* (*läge/exp*), vilken beror på vårdens eller bristen på vård, vara nog för en översiktlig naturvårdsbedömning. Ekbeståndens utveckling måste planeras på århundradens sikt och innehålla träd i olika åldrar och vårdas i någon form. Många rödlistade insekters viktigaste förutsättning, gamla träd med mulm, exponerade för solen är en bristvara i dagens landskap (Jansson 1997). Ju äldre och mer exponerade ekar - desto värdefullare bestånd!

Förkortningar mm förklaras nedan:

**Bho / Läge/exp*

Bho
- 399 cm 400 - cm

Ring = *exponerat - skuggat*

Fylld cirkel = *igenväxt - slutet*

**Nr* = Enskilt trädets nr enligt förteckning nedan (karta 4)

* *Bho* = minsta omkrets upp till 1, 5 m över mark.

För citerade, äldre uppgifter, vanligen tagna 1,3 och/eller 1,5 m över mark, väljs i förekommande fall det minsta av flera angivna mått

**Träd*

levande = stående, levande träd

död = stående, dött träd (torraka)

**Låga*

0-5 år = liggande, dött träd, uppskattad lågaålder mindre än ca 5 år

6-år = d:o, mer än ca 5 år

**Mulmstadium* har angetts efter principerna hos Jansson (1997, dess bilaga 1) men har under fältarbetet endast ofullständigt kunnat registreras.

5 cm = ekstammens mulmhål ca 5 cm stora

15 cm = d:o ca 15 cm

30 cm = d:o ca 30 cm

mark = mulmhål stort, når mark

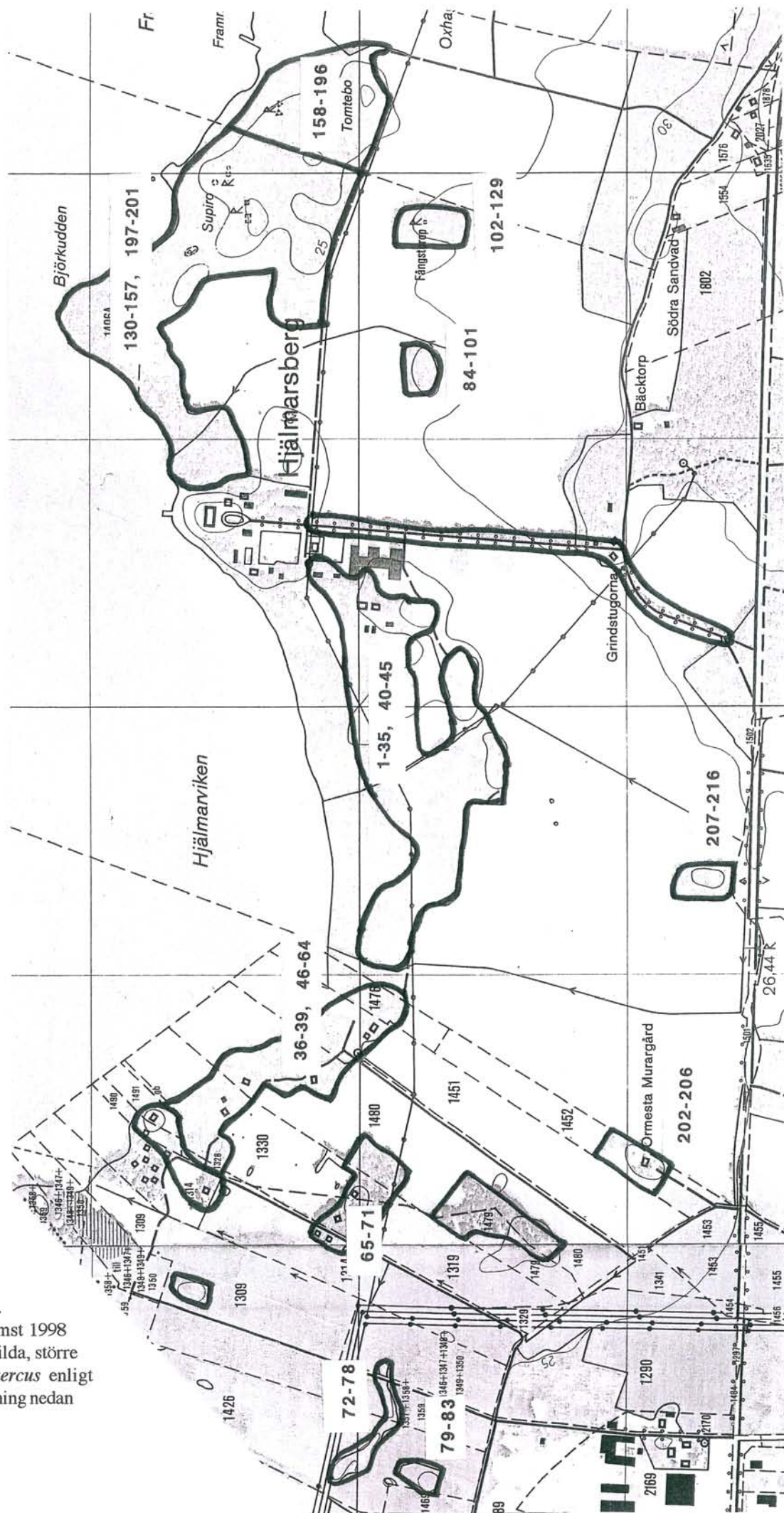
**Läge/exponering*

Exp[onerat] = inga eller få buskar och träd finns inom dubbla krondiametern, ekstammen skuggas inte

Skugg[at] = buskar och träd finns sparsamt, ekstammen skuggas något

I[gen]väx[ning] = buskar och träd finns tämligen rikligt, ekstammen skuggas mycket

Slut[et] = kringstående buskar och träd skuggar ekstammen helt

Karta 4.
Förekomst 1998
av enskilda, större
ekar *Quercus* enligt
förteckning nedan

Almby: Hjälmarsberg *Quercus* 1998 / L Löfgren

	Nr	Bho	Träd lev	död	Låga 0-5 år	6- år	Mulmstadium 5 cm	15 cm	30 cm	mark	Läge / exponering exp	skugg	i-väx	slut
○	1	386	*								*			
○	2	354	*								*			
○	3	327	*								*			
○	4	268	*									*		
○	5	250	*									*		
○	6	224	*								*			
○	7	244	*									*		
○	8	373	*									*		
○	9	340	*								*			
●	10	339	*										*	
●	11	330	*										*	
○	12	298	*								*			
○	13	297	*								*			
○	14	334	*								*			
●	15	346	*											*
○	16	300	*								*			
○	17	336	*								*			
○	18	343	*								*			
○	19	286	*								*			
○	20	255	*								*			
○	21	243	*									*		
○	22	313	*								*			
○	23	263	*								*			
○	24	209	*									*		
○	25	222	*									*		
○	26	253	*								*			
○	27	388	*								*			
○	28	362	*								*			
○	29	316	*								*			
○	30	241	*								*			
○	31	332	*								*			
○	32	259	*								*			
○	33	245	*								*			
○	34	263	*									*		
○	35	235	*								*			
○	36	375	*								*			
○	37	285	*						*			*		
○	38	204	*									*		
●	39	208	*										*	
○	40	295	*								*			
●	41	271	*										*	
●	42	228	*											*
○	43	325	*									*		
●	44	228	*										*	
○	45	304	*								*			

	Nr	Bho	Träd		Låga		Mulmstadium				Läge / exponering			
			lev	död	0-5 år	6- år	5 cm	15 cm	30 cm	mark	exp	skugg	i-väx	slut
○	46	280	*								*			
○	47	298	*								*			
○	48	215	*								*			
●	49	234	*										*	
●	50	223	*										*	
○	51	286	*								*			
○	52	254	*									*		
○	53	238	*								*			
○	54	307	*								*			
○	55	214	*								*			
○	56	220	*								*			
●	57	214	*										*	
○	58	243	*								*			
○	59	240	*								*			
○	60	277	*								*			
○	61	323	*								*			
○	62	323	*								*			
●	63	188	*										*	
○	64	205	*								*			
○	65	249	*								*			
○	66	206	*								*			
○	67	204	*									*		
○	68	223	*								*			
○	69	218	*								*			
○	70	180	*								*			
○	71	346	*								*			
●	72	276	*											*
○	73	171	*								*			
●	74	203	*										*	
○	75	229	*								*			
○	76	386	*								*			
○	77	267	*								*			
○	78	368	*								*			
●	79	188	*										*	
●	80	160	*										*	
○	81	283	*								*			
○	82	228	*								*			
○	83	186	*								*			
○	84	180	*								*			
●	85	231	*											*
○	86	318	*								*			
○	87	191	*								*			
○	88	229	*								*			
●	89	204	*										*	
●	90	210	*										*	

	Nr	Bho	Träd		Låga		Mulmstadium				Läge / exponering			
			lev	död	0-5 år	6- år	5 cm	15 cm	30 cm	mark	exp	skugg	i-väx	slut
○	181	348	*								*			
○	182	401	*								*			
○	183	264	*									*		
○	184	272	*									*		
○	185	404	*								*			
●	186	358	*										*	
○	187	278	*									*		
●	188	341	*										*	
○	189	323	*									*		
●	190	228	*										*	
●	191	283	*										*	
○	192	369	*									*		
○	193	403	*									*		
○	194	403	*						*		*			
●	195	315	*											*
●	196	299	*											*
●	197	262	*										*	
○	198	288	*								*			
●	199	331	*											*
●	200	280	*										*	
○	201	261	*									*		
○	202	310	*								*			
○	203	412	*								*			
○	204	258	*								*			
○	205	376	*								*			
○	206	265	*						*		*			
○	207	183	*									*		
○	208	327	*									*		
○	209	279	*									*		
●	210	264	*										*	
○	211	190	*									*		
●	212	211	*										*	
●	213	181	*										*	
●	214	150	*										*	
○	215	158	*								*			
○	216	297	*								*			

Källor och litteratur

- Broddeson, E. ms 1917-50: (Botaniska anteckningar från Närke). *Örebro läns museum PS 246*.
- Gyllenhaal, J. A. ms 1773-75: Resejournal 1773-1775. *Uppsala universitetsbibliotek S 36 d2*.
- Pettersson, T. ms 1996-1997: Strandnära sjösänkningsskogar vid Hjälmarén [SVS:s nyckelbiotopinventering]. *Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands, Södermanlands och Örebro län*.
- Aronsson, M. m. fl. 1995: *Rödlistade växter i Sverige 1995*. Uppsala.
- Ekholm-Pehrsson, E. m. fl. 1984: Naturvårdsöversikt. Örebro län. *Länsstyrelsen i Örebro län*. Örebro.
- Furuholm, L. m. fl. 1973: Översiktlig naturinventering av Örebro kommun. *Länsstyrelsen i Örebro län, naturvårdsenheten & Örebro kommun, planeringskontoret*. Örebro.
- Fromm, E. 1970-1972: Beskrivning till geologiska kartbladet Örebro SV. *Sveriges Geologiska Undersökning Ae 5*. Stockholm.
- Führ, P. O. m. fl. 1993: Odlingslandskapet i Örebro län. Åtgärds- och bevarandeprogram. *Länsstyrelsen i Örebro län. Miljöenheten. Publikation 1993:2*. Örebro.
- Gellerstedt, J. D. 1831: *Nerikes Flora. Kort beskrifning af Nerikes vilda vexters kännetecken och nytta, till den studerande ungdomens tjänst i Örebro*. Örebro.
- Gellerstedt, J. D. 1852: *Nerikes Flora eller Kort beskrifning av Nerikes vilda växters kännetecken, till den studerande ungdomens tjänst. Andra upplagan, omarbetad och tillökt af C. Osc. Hamnström*. Örebro.
- Gezelius, G. [1783]: Beskrifning öfver Ekebergs gård i Nerike. *HushållningsJournal*, okt. 1783. Stockholm.
- [Gumaelius, G. W.] 1846: *Berättelse om landthushållningens närvarande tillstånd i Örebro län samt de förbättringar, som i alla delar deraf blifvit gjorda under de sist förflutna tio åren*. Örebro.
- Hakelien, N. 1964: Bidrag till Sveriges svampflora. II. *Svensk Botanisk Tidskrift* 58: 337-343.
- Hallin, G. m. fl. 1995: Inventering av Ängs- och hagmarker i Örebro län. Norra delen. *Länsstyrelsen i Örebro län. Miljöenheten. Publikation 1995:15*. Örebro.
- Hallingbäck, T. 1995: Ekologisk katalog över lavar. *SNV Rapport 4411*. Uppsala.
- Hallingbäck, T. 1996: Ekologisk katalog över mossor. *SNV Rapport 4558*. Uppsala.
- Hallingbäck, T. & Aronsson, G. (red.) 1998: *Ekologisk katalog över storsvampar och myxomyceter. Andra, reviderade och utökade upplagan*. Uppsala.
- Hannerberg, D. 1941: Närke landsbygd 1600-1820. Folkmängd och befolkningsrörelse, åkerbruk och spannmålsproduktion. *Närke. Studier över landskapets natur och odling. III*. Örebro.
- Hannerberg, D. 1948: Närke boskapsbestånd på 1620- och 1630-talen med en undersökning av källvärdet hos landskapets boskapslängder. *Göteborgs högskolas årsskrift LIV*. 1948:1. Göteborg.
- Hannerberg, D. 1971: *Svenskt agrarsamhälle under 1200 år. Gård och åker. Skörd och boskap*. Stockholm.
- Hartman, C. 1864: *Om Nerikes Mollusker. Spridda bidrag till Nerikes Naturalhistoria*. Örebro.
- Hartman, C. 1866: *Landskapet Nerikes flora. För nybörjare utgifven*. Örebro.
- Hellgren, M. 1985: Arbetsstyrkan vid Segersjö gård 1581-1601. *Uppsats i historia VT 1985. Högskolan i Örebro*. Stencil. Uppsala.
- Holmbäck, Å. & Wessén, E. 1962: Magnus Erikssons Landslag i svensk tolkning...*Skrifter utgivna av Institutet för rättshistorisk forskning...Serien 1. Rättshistoriskt bibliotek. Sjätte bandet*. Stockholm.
- Jansson, A. 1943: Särpräglade naturområden i Almby. I: Johansson, A. (Red.) 1943: *Almby. En Minnesskrift utgiven med anledning av Almby inkorporering med Örebro år 1943*. Örebro. :175-192.
- Jansson, N. 1997: Vedskalbaggfaunan i två ekområden i Örebro län. Hackvad och Nalaviberg. En inventering utförd 1996 av ... *Länsstyrelsen i Örebro län, Naturvård. Publikation 1997: 22*. Örebro.

- Johansson, A. (Red.) 1943: *Almby. En Minnesskrift utgiven med anledning av Almby inkorporering med Örebro år 1943*. Örebro.
- Jonsson, J. V. 1902: *Örebro läns Kongl. Hushållnings-Sällskaps historia 1803-1902. Jämt en öfversikt öfver landthushållningens utveckling inom länet under samma tid. Första delen*. Örebro.
- Karlsson, T. 1998: Förteckning över svenska kärlväxter. *Svensk Botanisk Tidskrift* 91: 241 - 560. Lund.
- Knaben, G. 1954: *Saxifraga osloensis* n. sp., a tetraploid species of the Tridactylites section. *Nytt Magasin Bot.* 3. Oslo.
- Lundegårdh, P. H. & Fromm, E. 1971: Beskrivning till berggrundskartbladet Örebro SV. *Sveriges Geologiska Undersökning Af 101*. Stockholm.
- Lundgren, L. 1985: Bebyggelse och befolkning i Askers socken i Närke ca 1300 - 1600. *Historiska Institutionen, Uppsala universitet*. Stencil. Uppsala.
- Löw, G. 1913: *Handlingar rörande Stora Mellösa i äldre tider. Andra samlingen*. Uppsala.
- Löw, G. 1922: *Stora Mellösa i äldre tider. En bygdeskildring. I: 1-3*. Stockholm.
- Möller, Å. m. fl. 1971: Beskrivning till hydrogeologiska kartbladet Örebro SV. *Sveriges Geologiska Undersökning Ag 1*. Stockholm.
- Mörner, A. (1762): "Mellösa Sockn" 1762. I: *Tidskrift utgiven av St. Mellösa Hembygds- och fornminnesförening 1926*: 4-5. Örebro.
- Nerén, J. 1944: *Boka um Mälsa. Boken om Stora Mellösa [1]*. Stockholm.
- Nilsson, N. E. 1902: Beskrifning öfver Stora Mellösa socken... 1900. *Örebro läns Hushållningssällskap Kvartalsskrift 1902. Andra häftet*: 29-35. Örebro.
- Nilsson, N. E. 1904: Beskrifning öfver Askers socken... 1903. *Örebro läns Kungl. Hushållningssällskap Kvartalsskrift 1904. Fjärde häftet*: 6-8. Örebro.
- Nilsson, N. E. 1905: Till Örebro läns Kungl. Hushållningssällskaps Förvaltningsutskott. (Beskrivning över Ekeby, Gällersta och Sköllersta socknar) *Örebro läns Kungl. Hushållningssällskap Kvartalsskrift 1905. Fjärde häftet*: 3-5. Örebro.
- Nilsson, N. E. 1906: Upplysningar till beskrifning öfver Hallsbergs socken... 1905. *Örebro läns Kungliga Hushållningssällskaps Kvartalsskrift 1906. Tredje häftet*: 19-24. Örebro.
- Nilsson, N. E. 1907a: Beskrifning öfver Almby socken ... 1906. *Örebro läns Kungl. Hushållningssällskaps Kvartalsskrift 1907. Tredje häftet*: 21-22. Örebro.
- Nilsson, N. E. 1907b: Beskrifning öfver Glanshammars och Ringkarleby socknar ... 1906. *Örebro läns Kungl. Hushållningssällskap Kvartalsskrift 1907. Tredje häftet*: 23-25. Örebro.
- Nilsson, N. E. 1908: Ägobeskrifning öfver Lillkyrka och Götlunda socknar... 1907. *Örebro läns Hushållningssällskaps Kvartalsskrift 1908. Fjärde häftet*: 17-23. Örebro.
- Norén, M. m. fl. 1995: *Instruktion för datainsamling vid inventering av nyckelbiotoper*. Jönköping
- Pehrsson, O 1995: Program för kontroll av hotade arter i jordbrukslandskapet i Örebro län. *Länsstyrelsen i Örebro län. Miljöenheten*. Örebro.
- Romell, L.-G. 1966a: "Löväng" och änge i lära och liv. *Bygd och Natur* 47: 165-177. Stockholm.
- Romell, L.-G. 1966b: Røjningsbruket och dess hemlighet. *Ymer* XXX . Stockholm.
- Sandahl, J. G. 1782: Oeconomisk berättelse om Askers socken i Närke. *HushållningsJournal Augustus 1782*. Stockholm.
- Sernander, R. 1933: Parker och trädgårdar i det gamla Närke. *Närke. Studier över landskapets natur och odling. I*. Stockholm.
- Sernander, R. 1938: Naturskyddets ställning till frågan om hagmarkernas och lövängarnas exploatering. *Svenska Betes- och vallf. årsskrift 20*: 151-170. Stockholm.
- Sjöbeck, M. 1935: *Närke. Färdvägar och vandringsstigar utgående från statsbanorna*. Stockholm.
- Sylvén, N. 1933: Närke under dendrologisk synvinkel. Föreningens för dendrologi och parkvård 14: de sommarexkursion. *Lustgården 14*: 51-126. Stockholm.
- Wahlenberg, G. 1824: *Flora Svecica enumerans plantas Svecicae indigenas...Pars prior*. Upsaliae.
- Wahlenberg, G. 1831: *Flora Svecica...Pars prior*. [Andra upplagan] Upsaliae.
- Waldén, B. 1952: *Stora Mellösa. En sockenbeskrivning. Utarbetad på uppdrag av kommunalfullmäktige i Stora Mellösa socken*. Örebro.

Bilaga 1

1 (9)

Förteckning över svampar påträffade vid inventering av alle, hagmark och

ädellövskog vid Hjälmarsberg i Almby socken, Örebro kommun, Örebro län,

den 28 september 1998.

Inventeringen har utförts av Lars Löfgren, Arboga och Karl Gustaf Nilsson, Åsbro.

I förteckningen har avslutningsvis tagits med de svampar, som tidigare har påträffats vid Hjälmarsberg av Nils Hakelien, Örebro. Hans uppgifter har redovisats separat, eftersom det har varit svårt, att lokalisera hans lokaler till inventeringens områdesindelning.

Nomenklaturen i förteckningen följer: Hallingbäck, T. & Aronsson, G. 1998: Ekologisk katalog över storsvampar och myxomyceter. Artdatabanken, SLU, Uppsala. De arter som ej finns med i den Ekologiska katalogen har kompletterats med auktorsnamn.

Tickor:	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
Antrodiella hoehnelii, strävticka		x					hassel
Bjerkandera adusta, svedticka		x		x	x	x	björk, ek
Ceriporia reticulata, nätticka		x					ask
Coltricia perennis, skinnticka					x		
Daedalea quercina, korkmussling		x			x	x	ek
Datronia mollis, hjortticka		x					ask, asp
Dichomitus campestris, hasselticka		x					hassel
Fomes fomentarius, fnöskticka		x		x	x		björk
Fomitopsis pinicola, klibbticka				x			björk
Ganoderma applanatum, plattticka		x			x		björk, ek
Gloeophyllum odoratum, luktticka						x	gran
G. sepiarium, vedmussling		x					tall
Grifola frondosa, korallticka						x	ek
Inonotus radiatus, alticka		x					hassel
I. ulmicola, almsprängticka					x		alm
Laetiporus sulphureus, svavelticka		x					ek
Oligoporus subcaesius, blek blåticka		x					hassel
Perenniporia medulla-panis, brödmärgsticka		x				x	ek
Phellinus conchatus, sälgticka		x					sälg
P. igniarius s. lat., eldticka		x			x		hassel, sälg, jolster

Tickor: forts!

	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
Phellinus pomaceus, plommonticka						x	krikon
P. punctatus, kuddticka		x			x	x	hassel, vide
Piptoporus betulinus, björkticka					x		björk
Polyporus brumalis, vinterticka		x			x		hassel, hägg
P. varius, strumpticka				x	x		ask
Schizopora paradoxa, klyvporing		x				x	ek, hassel
Skeletocutis nivea, fläckticka		x			x		ask
Trametes hirsuta, borstticka		x		x			björk
T. ochracea, zonticka		x					björk

Skinnsvampar:

Athelopsis glaucina, blankskinn		x					alm, det. Kurt Hjortstam
Basidioradulum radula, piggplätt		x			x		ek, alm, rönn
Byssomerulius corium, pappersgröppa		x					asp
Chondrostereum purpureum, purpurskinn		x					björk
Corticium roseum, rosenskinn		x					vide
Granulocystis flabelliradiata, fjädergrynn					x		ask
Hymenochaete rubiginosa, rostöra		x					ek
H. tabacina, kantöra		x					hassel
Hypochnicium vellereum, almkrämskinn		x					alm, det. Kurt Hjortstam
Merulius tremellosus, dallergröppa		x			x		hassel, hägg, sälg
Peniophora limitata, askskinn		x			x		ask
Phlebia rufa, labyrintgröppa		x					ek, hassel
Plicaturopsis crispa, kantarellmussling					x		björk
Scytinostroma portentosum, naftalinskinn		x					alm
Steccherinum fimbriatum, fransgrynn		x					ask
Stereum hirsutum, raggskinn				x		x	björk, hassel
S. rugosum, styvskinn		x			x		apel, hassel, ek, hägg
S. sanguinolentum, blödsinn						x	tall
S. subtomentosum, sammetsskinn				x			klibbal
Vesciculomyces citrinus, gulskinn						x	gran
Vuilleminia comedens, frätskinn		x	x		x	x	ek, hassel
Xylobolus frustulatus, rutsinn						x	ek

Kantareller och fingersvampar:

	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
<i>Cantharellus cibarius</i> , kantarell					x		
<i>Clavaria inaequalis</i> , vridfingersvamp					x		
<i>Clavariadelphus fistulosus</i> , stor pipklubba					x	x	bl.a. björk
<i>Clavulina cinerea</i> , grå fingersvamp						x	
<i>C. rugosa</i> , rynkig fingersvamp						x	
<i>Clavulinopsis cinereoides</i> , trubbfingersvamp					x		
<i>C. corniculata</i> , ängsfingersvamp		x				x	
<i>C. helveola</i> , hagfingersvamp		x			x	x	
<i>Craterellus cornucopioides</i> , svart trumpetsvamp						x	
<i>Pseudocraterellus undulatus</i> , kruskantarell					x	x	hassel
<i>Typhula setipes</i> , liten trådklubba		x					askblad
<i>Typhula</i> sp., trådklubba		x					askförna

Hattsvampar:

<i>Agaricus arvensis</i> , snöbollschampinjon		x			x		
<i>A. campestris</i> , ängschampinjon					x	x	
<i>A. langei</i> , blodchampinjon						x	
<i>A. sylvicola</i> , knölchampinjon						x	
<i>Amanita citrina</i> , vitgul flugsvamp		x				x	
<i>A. crocea</i> , orange kamskivling					x		
<i>A. fulva</i> , brun kamskivling		x			x		
<i>A. muscaria</i> , röd flugsvamp					x		
<i>Armillaria mellea</i> s. str., honungsskivling		x		x	x		ask, björk,
<i>Baeospora myosura</i> , kottetätskivling		x			x		grankotte
<i>Boletus edulis</i> , stensopp					x		
<i>B. subtomentosus</i> , sammetssopp					x		
<i>Clitocybe dealbata</i> , gifttrattskivling						x	
<i>C. fragrans</i> , dofttrattskivling					x		
<i>C. geotropa</i> , häggtrattskivling					x		
<i>C. gibba</i> , sommartrattskivling					x		
<i>C. metachroa</i> , grå trattskivling					x	x	
<i>C. nebularis</i> , pudrad trattskivling					x		
<i>C. phyllophila</i> , lövtrattskivling					x		
<i>Clitopilus prunulus</i> , mjölskivling					x	x	
<i>Collybia peronata</i> , brännagelskivling						x	

Hattsvampar: forts!

	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
<i>Coprinus atramentarius</i> , grå bläcksvamp				x	x	x	
<i>C. domesticus</i> , vedbläcksvamp					x		
<i>C. micaceus</i> , glitterbläcksvamp		x			x		
<i>Cortinarius anomalus</i> , björkspindling					x		
<i>C. balteatocumatilis</i> , ekspindling				x		x	
<i>C. lucorum</i> , aspspindling					x		
<i>C. triumphans</i> , mångkransad spindling					x		
<i>Crepidotus calolepis</i> , fjällmussling				x			ask
<i>C. inhonestus</i>		x			x		ask, lind
<i>C. mollis</i> , mjukmussling					x		alm
<i>C. variabilis</i> , sidenmussling		x					hagg
<i>Cystoderma amianthinum</i> , ockragul grynskipling					x		
<i>C. jasonis</i> , gulköttig grynskipling					x	x	
<i>Delicatula integrella</i> , dvärgnavling					x		
<i>Entoloma asprellum</i> , strimnopping					x		
<i>Flammulaster limulatoides</i> , vårtskräling		x					ask
<i>Flammulina velutipes</i> , vinterskipling		x			x		björk
<i>Galerina hypnorum</i> , mosshätting		x			x		
<i>G. marginata</i> , gifthätting					x	x	alm, gran
<i>Gomphidius glutinosus</i> , citrongul slemskipling						x	
<i>Gymnopilus junonius</i> , ringbitterskipling					x		ek
<i>Hebeloma crustuliniforme</i> , tårfränskipling					x		
<i>H. mesophaeum</i> , diskfränskipling					x		
<i>Hygrocybe chlorophana</i> , gul vaxskipling		x			x		
<i>H. coccinea</i> , blodvaxskipling		x			x	x	
<i>H. conica</i> , toppvaxskipling					x		
<i>H. irrigata</i> , grå vaxskipling					x		
<i>H. laeta</i> , broskvaxskipling					x	x	
<i>H. miniata</i> , mönjevaxskipling					x		
<i>H. pratensis</i> , ängsvaxskipling		x			x		
<i>H. psittacina</i> , papegojvaxskipling					x		
<i>H. punicea</i> , scharlakansvaxskipling					x	x	
<i>Hygrophorus hedrychii</i> , björkvaxskipling					x		
<i>Hypholoma capnoides</i> , rökslöjskipling						x	gran
<i>H. fasciculare</i> , svavelgul slöjskipling		x			x		björk, ek
<i>H. lateritium</i> , tegelröd slöjskipling		x			x	x	alm, ek

Hattsvampar: forts!

	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
Inocybe geophylla, sidentråding		x	x		x	x	
Laccaria laccata, laxskivling					x		
Lactarius blennius, grönriska						x	
L. fulvissimus, rävriska					x	x	
L. glyciosmus, kokosriska					x		
L. necator, svartriska		x			x	x	
L. pyrogalus, hasselriska		x			x	x	
L. quietus, ekriska		x				x	
L. serifluus, stinkriska						x	
L. thejogalus, småriska		x	x		x		
L. vellereus, luden vitriska					x	x	
Leccinum scabrum, björksopp		x	x		x	x	
L. versipelle, tegelsopp					x		
Lepiota cristata, syrlig fjällskivling					x		
L. fulvella, rostfjällskivling				x			u. ask
Lepista nuda, blåmusseron			x		x	x	
L. personata, höstmusseron					x		
Lyophyllum connatum, vit tuvskivling				x			
Macrocyttidia cucumis, transkräling		x					
Marasmiellus ramealis, grenbrosking		x					
Marasmius epiphyllus, dvärgbrosking		x			x		rönnblad
M. rotula, hjulbrosking		x			x		
M. scorodonius, lökbrosking		x		x	x	x	
Micromphale perforans, barrbrosking						x	granbarr
Mycena erubescens, gallhätta					x		lön
M. flavoalba, gulvit hätta		x			x		
M. galericulata, rynkhätta		x	x			x	ask, ek
M. haematopus, blodhätta					x		björk
M. inclinata, tuvhätta		x			x		ek
M. meliigena, barkhätta		x					ek
M. polygramma, silverhätta		x	x		x	x	björk, ek
M. pseudocorticola, dagghätta		x					ek
M. rosea, rosa rättikhätta						x	
M. speirea, kvisthätta		x	x			x	bl.a. hassel
M. viscosa, stor flåhätta		x					gran
M. vitilis, glanshätta					x	x	

<u>Hattsvampar:</u> forts!	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
<i>Naucoria melinoides</i> , blek alskräling		x					
<i>Panaeolus acuminatus</i> , högbroking		x				x	gödsel
<i>Panellus stypticus</i> , epålettsvamp		x			x		ek
<i>Paxillus involutus</i> , pluggskivling					x		
<i>Pholiota limonella</i>				x			björk
<i>P. mutabilis</i> , föränderlig tofsskivling					x		björk
<i>P. squarrosa</i> , fjällig tofsskivling		x	x	x	x		ask, björk, ek, oxel
<i>Pleurotus dryinus</i> , ringmussling				x	x		ask, ek
<i>Pluteus atricapillus</i> , hjortskölding		x					björk
<i>Psathyrella candolleana</i> , vitspröding		x			x		
<i>P. multipedata</i> , knippespröding					x		
<i>P. piluliformis</i> , kastanjespröding		x			x		ask
<i>P. spadicea</i> , tuvspröding					x		
<i>Pseudoclitocybe cyathiformis</i> , trattnavling					x		
<i>Russula aeruginea</i> , grönkremla					x		
<i>R. albonigra</i> , gråsvart kremla					x		
<i>R. claroflava</i> , gulkremla		x			x		
<i>R. cyanoxantha</i> , brokkremla					x	x	
<i>R. delica</i> , trattkremla						x	
<i>R. emetica</i> , giftkremla						x	
<i>R. foetens</i> , stinkkremla					x	x	
<i>R. fragilis</i> , skörkremla					x	x	
<i>R. grata</i> , marsipankremla						x	
<i>R. lepida</i> , fagerkremla						x	
<i>R. lutea</i> , äggkremla					x		
<i>R. pseudointegra</i> , röd ekkremla					x	x	
<i>R. puellaris</i> , siennakremla					x		
<i>R. risigallina</i> , aprikoskremla					x		
<i>R. velenovskyi</i> , gulröd kremla		x			x		
<i>R. vesca</i> , kantkremla		x			x	x	
<i>Stropharia aeruginosa</i> , ärggrön kragskivling		x					
<i>S. cyanea</i> , blågrön kragskivling		x			x		
<i>Tricholoma album</i> , rättikmusseron					x	x	
<i>T. columbetta</i> , silkesmusseron					x		
<i>T. lascivum</i> , ekmusseron		x			x	x	
<i>T. saponaceum</i> , såpmusseron		x			x		

Hattsvampar: forts!

	Område	A	B	K	N	O	Växande på:
<i>Tricholoma sulphureum</i> , svavelmusseron		x			x	x	
<i>Tubaria furfuracea</i> , toffelskräling					x		lövved
<i>Xerula radicata</i> , rynkroting						x	

Gelesvampar:

<i>Auricularia mesenterica</i> , svartöra					x		alm
<i>Calocera cornea</i> , gullpigg		x					ek
<i>Dacrymyces stillatus</i> , vedplätt		x					asp
<i>Eichleriella deglubens</i> , taggplätt		x		x			ask
<i>Exidia glandulosa</i> , vårtkrös		x					asp
<i>E. truncata</i> , ekkros		x					ek
<i>Tremella mesenterica</i> , gullkrös					x		alm, ask

Buksvampar:

<i>Crucibulum laeve</i> , gul brödkorgssvamp		x					gran
<i>Cyathus striatus</i> , strimmig brödkorgssvamp						x	hassel
<i>Lycoperdon perlatum</i> , vårtig röksvamp						x	
<i>L. pyriforme</i> , gytttrad röksvamp		x			x		ask, ek, rönn
<i>Phallus impudicus</i> s. lat., stinksvamp					x	x	
<i>Sphaerobolus stellatus</i> , slungboll			x				ek

Kärnsvampar:

<i>Albertiniella polyporicola</i>		x					platticka, ek
<i>Biscogniauxia repanda</i> , rönndyna					x		alm
<i>Claviceps purpurea</i> , mjöldryga		x					kvickrot
<i>Cordyceps longisegmentis</i> Långsporig svampklubba					x		hjorttryffel
<i>C. entomorrhiza</i> , grå larvklubba					x		
<i>Diatrype stigma</i> s. lat., slätdyna		x					björk
<i>Nectria cinnabarina</i> , cinnobergömming		x					hagg
<i>N. galligena</i> , lövträdskräfta		x					ask
<i>Nectria</i> sp.					x		alm
<i>Platychocha ulmi</i> , almbladsskorpa					x		alm
<i>Sawadaia tulasnei</i> (Fuckel) Homma, lönnmjöldagg				x			lönnblad
<i>Ustulina deusta</i> , stubbdyna		x				x	ek
<i>Xylaria hypoxylon</i> , stubbhorn		x			x	x	alm, ask, lind, björk, hassel

Skålsvampar:

	Område	A	B	k	N	O	Växande på:
Ascocoryne sarcoides, violett geleskål		x					björk
Bisporella citrina, citronskål		x			x		alm, sälg
Ciboria batschiana, ollonskål		x					ekollon
Geoglossum sp., jordtunga					x		
Helvella crispa, vit hattmurkla						x	
H. queletii, svart pokalmurkla					x		
H. stevensii, liten hattmurkla		x					
Humaria hemisphaerica, luddskål		x			x		u. hassel
Hymenoscyphus calyculus, kvistskål		x			x		ask, hägg
H. fructigenus, nötskål		x			x	x	hasselnöt, ekollon
Leotia lubrica, slemmurkling		x			x	x	
Otidea bufonia, mörkbrunt haröra					x		
Scutellinia scutellata, ögonskål		x			x		björk
Tarzetta catinus, stor blekskål		x					

Rost- och sotsvampar:

Pucciniastrum areolatum (Fr.) Otth., häggrost	x						häggblad
Ustilago violacea var. stellariae (Sow.) Savile					x		grässtjärnblomma

Algsvampar:

Protomyces macrosporus Unger, valksvamp				x			kirskål
Spinellus fusiger (Link) van Tiegh., hättmögel					x		silverhätta

Slemsvampar:

Lycogala epidendron, vargmjolk	x						ek
Tubifera ferruginosa, bikakssvamp	x						ek

Åsbro den 2 januari 1999

Karl Gustaf Nilsson
Karl Gustaf Nilsson

Förteckning över svampar, som har påträffats vid Hjälmarsberg av numera
bortgångne Nils Hakelier, Örebro.

Uppgifterna har lämnats av Åke Lindström, Örebro och Karl Gustaf Nilsson, Åsbro. I listan har bara tagits med arter, som inte påträffades av Lars Löfgren och mig vid vår inventering, den 28 september 1998.

<u>Art:</u>	<u>Område:</u>	<u>År:</u>
Amanita phalloides, lömsk flugsvamp	O	1991, 1992
A. spissa, gråfotad flugsvamp	N eller O	1991, 1992
Boletus luridiformis, blodsopp	K	1978, 1992
B. chrysenteron, rutsopp	N eller O	1991, 1992
Cortinarius nemorensis, lundspindling	N eller O	1991, 1992
Entoloma sinuatum, bolmörtsskivling	N eller O	1978, 1991-92
Lactarius acerrimus, gaffelrisk	N	1991, 1992
L. piperatus, slät vitrisk	N eller O	1991, 1992
L. volemus, mandelrisk	N eller O	1991, 1992
Leccinum pseudoscabrum, hasselsopp	N eller O	1991, 1992
L. quercinum, eksopp	N eller O	1991, 1992
Otidea onotica, stort haröra	O	1991, 1992
Paxillus filamentosus, alpluggskivling	?	1978
Phaeolus schweinitzii, grovticka	N	1992
Porpoloma metapodium, svartnande narrmusseron	?	1993
Ramaria botrytis, druvfingersvamp	N eller O	1991, 1992
Russula lundellii, praktkremla	N eller O	1991, 1992
Sparassis crispa, blomkålssvamp	N	1991, 1992

Nils Hakelier fann också flera Geoglossaceer vid Hjälmarsberg. De finns med i en uppsats: Hakelier, N. 1964: Bidrag till Sveriges svampflora II. Geoglossaceer. - Svensk Bot. Tidskrift 58:337-343.

Geoglossum fallax, fjällig jordtunga	1962 - 1964
G. glutinosum, slemjordtunga	1962 - 1964
G. nigritum (G. umbratile), svart jordtunga	1962 - 1964
Trichoglossum hirsutum, hårig jordtunga	1962 - 1964
T. walteri, knubbig hårjordtunga	1961, 1962

Sammanställt av Karl Gustaf Nilsson,
den 2 januari 1999.